

Regionalni ženski lobi

*za mir, sigurnosti i pravednosti
u jugoistočnoj Europi*

03.2010 Info-bilten

Pripremila Ana Lukatela, RŽL Koordinatorica

<http://www.rwlsee.org>

POČELO SUĐENJE KARADŽIĆU

Na početku suđenja za optužbe za genocid, ratne zločine i zločine protiv čovječanstva Karadžić je predstavio svoju tezu da je rat u Bosni bio rat za opstanak srpskog narod pred Muslimana koji su htjeli dominirati cijelu Bosnu. Karadžić je tvrdio da masakar u Srebrenici je mit i da ratni logori nisu nikada postojali. Sud je odbacio njegov zahtjev da se suđenje odgodi i tužiteljstvo počinje predstavljati svoje dokaze 13.4.2010.

ASHTON POSJETILA REGIJU

Visoka predstavnica EUa za vanjsku politiku, Catherine Ashton, izjaila je pred Europskog parlamenta da je tijekom svog posjeta Balkanu zaključila da je čitava regija napravila pomake prema Europskoj integraciji i naglasila da je Balkan regija gdje se Europska vanjska politika stvarala i pod svakom cijenom se mora izbjegnuti neuspjeh te politike. Ashton je ukazala na činjenicu da EU ima svoju najveću civilnu misiju upravo na Kosovu a da u Bosni rad EUa je sada preusmejen na obučavanje. U pripremama za parlamentarne izbore u 10. mjesecu glavni cilj će biti proširenje poruke EUa tijekom kampanje.

REGIONALNI SASTANAK U SLOVENIJI / EU SASTANAK U SARAJEVU

Slovenski i hrvatski premijeri, Borut Pahor i Jadranka Kosor, bili su domaćini regionalnom sastanku čelnika države koja se održala 20.3.2010 u Sloveniji. EU

neprekidno ističe važnosti regionalne suradnje i slovenski-hrvatski organizatori su se nadali da će EU poslati svoje izaslanstvo da podržava inicijativu. Ali nažalost, sastanak je percipiran kao neuspjeh nakon što je Predsjednik Srbije, Tadić, bojkotirao radi prisutnosti Kosovskog predsjednika. Predsjedavajući Vijeća ministara BiH, Nikola Špirić, je napustio sastanak kada je govorio Kosovski Premijer, objašnjavajući da BiH ne priznaje Kosovo.

EU povjerenik Stefan Füle je napustio sastanak nakon sat vremena frustriran s izostankom Srbije. Fule je bio jedini predstavnik EUa na sastanku. Herman van Rompuy, Predsjednik Europskog vijeća, najavio je da će prisustvovati jedino ako sve zemlje regije sudjeluju, što nažalost nije dalo motivaciju Srbiji.

Još jedan regionalni sastanak za suradnju zemlje zapadnog Balkana se očekuje 1.6.2010 u organizaciji Španjolskog predsjedništva. Glavne teme diskusije su: završetak pregovora s Hrvatskom, otvaranje pregovora s Makedonijom, mišljenja Europske komisije o zahtjeve za članstvo Albanije i Crne gore, srpski zahtjev za status zemlje kandidatkinje, napredak Bosne u integraciji i reforme za liberalizaciju vize, i podrška Kosovu u ekonomskim društvenim i političkim reformama. Na sastanku će sudjelovati ne samo EU i zemlje zapadnog Balkana nego i SAD, Turska i Rusija.

Prema informacijama predstavnika EUa, organizatori sastanka sastati će se u Beču par dana uoči konferencije da bi razgledali solucije dvjema problemama: na koji način će Kosovo sudjelovati i koja će biti glavna poruka

Sarajvske deklaracije. Nije jasno kako će se riješiti pitanje Beograd i Priština s obzirom da i EU je interno razdjeljen oko nezavisnosti Kosova.

NOVA UNova AGENCIJA ZA RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Opća skupština UNa nedavno je usvojila rezoluciju koja poziva na osnivanje novu UNovu agenciju za ravnopravnosti spolova. Rezolucija je povijesna prilika da se ojača glas žena u politici i državno upravljanje. Ova agencija će ujediniti rad četiri agencije koje su do sada radile na pitanjima ravnopravnosti spolova - UNIFEM, UN-INSTRAW, DAW i OSAGI. Uspostavljanje agencije se očekuje tokom ove godine.

UN OSNIVAO GRUPU STRUČNJAKA ZA 1325

10.3.2010 osnivana je UNova grupa stručnjaka za zaštitu žena u konfliktima zonama. Mandat ove grupe je ojačati glas žena u mirovnim procesima i post konfliktnoj rekonstrukciji i upravljanje. Osnivanje ove grupe je povezana sa desetom obljetnicom UNove rezolucije 1325 za zene mir i sigurnosti.

Rad grupe će predsjedati bivša Irska predsjednica i UNova povjerenica za ljudska prava Mary Robinson i Direktorica Femmes Africa Solidarité, Bineta Diop, a rad će fokusirati na pregled implementacije Rezolucije 1325 zadnjih deset godina. Također, raditi će se na identifikaciju ciljeva i mehanizme za mjerenje napredak i odgovornosti koji bi poboljšali rad UNovog Visokog odbora za implementaciju 1325.

Ostali članovi su: Salim Ahmed Salim (Tanzanija), Elisabeth Rehn (Finska), Lahkdar Brahimi (Algerija), Hina Jilani

(Pakistan), Sanam Anderlini (Iran/UK), Thelma Awori (Liberia/Uganda), Swanee Hunt (SAD), Sharon Bhagwan-Rolls (Fiji), Susana Villaran De La Puente (Peru), Nyaradzai Gumbonzvanda (Zimbabve), Zainab Salbi (Iraq/SAD) i Donald Steinberg (SAD).

ALBANIJA

Parlamentarni bojkot opozicije se nastavlja i krajem 3. mjeseca Socijalisti su zaprijetili da će mobilizirati svoje glasače za demonstracije diljem zemlje u pokušaju da se pritišće vladu na prijevremene parlamentarne izbore. Predstavnicima EUa sa nervozom prate ove događaje. Ako bojkot nastavlja mogla bi zaustaviti Europski put Albanije. Jedina novost ovog mjeseca je da je na jedan dan opozicija ušla u parlament i da je na tom sjedanju formirani odbor koji će istražiti navodne nepravilnosti na izborima, ali neće dopustiti da se ponovno prebroje sve listiće, što opozicija zapravo zahtjeva.

Albanska vlada je odustala od promjene u zakonu koji bi dali Premijeru puno više kontrole nad tajnim službama. NATO je osudio ovaj prijedlog zakona, kao i drugi sigurnosni partneri i politička opozicija.

HRVATSKA

Hrvatska vlada će uskoro morati donijeti teške odluke oko sanacije brodogradilišta jer se otvara poglavlje o ekonomskom natjecanju. Restrukturiranje brodogradnje zahtjevati će teške socijalne odluke koje mogu proizvesti nestabilnosti i zato vlada izbjegava se suočiti s tim. Početkom 3. mjeseca Hrvatska se našla usred velike demonstracije poljoprivrednika nezadovoljni što vlada nije isplatila obećane poticaje. Nakon tjedan dana demonstracija i blokiranih prometnica i incidenata vlada je popustila i

dogovorila isplatu seljacima. Ove demonstracije i nestabilnosti se smatraju kao dobar pokazatelj što čeka državu ako brodogradilišta idu u stečaj. Također, ovaj mjesec Slovenija je digla zadnju blokadu na poglavlju o vanjskoj i sigurnosnoj politici. Nakon ove deblokade više nema vanjskih barijera da Hrvatska ne pristupa EU u 2012.

U iznenadnom potezu Srpski predsjednik Tadic je doletio u Hrvatsku samo par dana nakon propalog sastanka u Sloveniji da bi se sastao sa Hrvatskim predsjednikom u neformalnom okruženju na moru. Ovaj potez je viđen kao pokušaj da se poprave odnosi između dvije zemlje nakon što Tadić nije prisustvovao inauguraciji Josipovića. Nakon diskusije, predsjednici su izjavili da postoje uvjete pod kojima bi se odustalo od međusobne tužbe za genocid. U regionalnom sastanku u Briselu, krajem 3. mjeseca, Tadić i Josipović su izjavili da je regionalna suradnja između dviju zemlje na pitanjima sigurnosti i organizirani kriminal jako dobra i da je to i dalje među najvažnijim pitanjima za stabilnosti Balkana.

BOSNA I HERCEGOVINA

Sredinom 3. mjeseca Bosanski mediji su izvijestili o navodnom popisu terorističkih organizacija koji je pripremljen u Ministarstvu sigurnosti i prosljeđen u UN Vijeće sigurnosti. Od 44 organizacija koja se nalaze na spisku jedna je Žene ženama, ženska nevladina udruga koja radi na izgradnji međuetničkog dijaloga i suradnje i ojačanje multi etničke Bosne.

Žene ženama i njene međunarodne partnere su osudili ovaj čin i zatražili hitnu istragu i utvrđivanje odgovornosti od ministarstva i druge državne institucije. Vlada je odgovorila da je istraga u tijeku i Ministar sigurnosti je obećao provesti opsežnu istragu o tajnim službama Bosne i njihova uloga u ovoj aferi. Nakon ove izjave odmah drugi dan tajne službe su pokušale povezati ministra sa jednom bandom trgovanje ljudima i seksualnim uslugama i na taj način diskreditirati Ministra.

Reforma sigurnosnog sektora je očito teška i politički osjetljivo pitanje i nije još jasno da li će Bosanske institucije uspjeti uvesti reda i vladavinu prava u ovoj sferi.

Pred Europskim parlamentom naći će se nacrt rezolucije o sporom napredku BiH kao potencijalna zemlja kandidatkinja na putu za EU integracije. Doris Pack, posebna izaslanica EUa za Bosnu, ukazala je na povećanju nacionalne retorike u zemlji i način na koji to opstruira međuetničku pomirbu i ambicije za članstvo u EU. Rezolucija spominje nestabilnu političku klimu i manjak suradnje i zajedničke vizije između dva entiteta.

Nacrt također spominje potrebu za ustavnim reformama koje bi povećale efikasnosti državne uprave na svom putu za EU. Španjolsko predsjedništvo će organizirati još jednu rundu Butmirskih pregovora u 4. mjesecu sa ciljem da se tri strane dogovore oko najvažnijim reformama koje su potrebne za EU integracije. Prva runda Butmirskih pregovora koja je održana prošle godine je završila bez dogovora, pa se očekuje da će EU ponuditi dodatnu motivaciju da se ovaj put postigne dogovor - ako lideri nađu kompromis, Bosna bi mogla dobiti MAP (akcijski plan za članstvo) od NATOa idući mjesec.

EU povjerenik za proširenje Stefan Fule izjavio je ovaj mjesec da je Bosna na dobrom putu ka liberalizaciji viza. U najboljem slučaju, ako Europski parlament i Vijeće ministara podržaju proceduru građani BiH mogu očekivati liberalizaciju viznog režima do kraja ove godine.

Fule je tražio da Bosanska vlada nastavi sa reformama, promjenama ustava i izbornim zakonom, da bi izbori u 10. mjesecu mogli biti demokratski. Promjene u izbornim zakonom su kritični jer je Europski sud za ljudska prava podržao odluku da Bosanski ustav i izborni zakoni diskriminiraju protiv građana na

nacionalnoj osnovi jer predstavnici manjina nemogu biti kandidati za Predsjedništvo. Fule je upozorio Bosnu da ako promjene nisu donošene demokratski legitimitet izbora će se dovesti u pitanju.

CRNA GORA

Organizirani kriminal i pitanje sigurnosti su i dalje najveća tema u Crnoj gori. Srbija optužuje Crno gorske institucije da ne surađuju na sigurnosti i izručenja nakon što navodno nije uhićen jedan čelni čovjek organiziranog kriminala. Crno gorske nadležne službe optužuju Srbiju da plasira netočne informacije u medijima da bi destabilizirali vlasti i da ne suradjuju s dobrim namjerama. Policijski rukovoditelji iz obadvije države se slažu da je dobra suradnja otežana političkim pitanjima.

KOSOVO

Nakon što su Kosovske sigurnosne snage održale naoružani mimohod na memorijalnom skupu UCKa, komandanti KFORa i NATOa otkazali su suradnju i obučavanje Kosovskih snaga. ICO je podržao odluku NATOa, izjavljajući da je mimohod oštetio multietnički karakter sigurnosnih snaga. Vladini predstavnici su odgovorili da je prisustvo KSS na obilježavanje žrtve u borbi za nezavisnosti sasvim primjereno i da KFOR mora prihvatiti da Kosovska vlada donosi svoje samostalne odluke. Nakon par dana postignut je dogovor oko nastavak suradnje KSSa i NATOa. U dogovoru piše da će KSS koristiti demilitarizirano oružje u svojim mimohodima i da KSS nema vojnu ni obrambenu ulogu, nego deminiranje i civilna zaštita.

Izveštaj SADA državne uprave za 2009 opisuje korupciju i paralelne strukture na sjeveru kao najkritičniji problemi s kojima se Kosovo suočava. Izveštaj istaće da je međuetničko nasilje u padu ali da je situacija na sjeveru napeta.

EU je usvojila tri glavna ciljeva u svojim odnosima sa sjever Kosova. Osnovati će vidljivu i funkcionalno

prisustvo EULEXa, otvoriti će EU Kuća da se približi stanovnicima sjeverne Mitrovice, i implementirati će projekte Europske Komisije koje rade na poboljšanju kvalitete života za srpsko stanovništvo. U sastanku ovaj mjesec u Briselu na temi Europskog stajališta prema sjeveru Kosova, zemlje članice EUa su odbacile Strategiju za Sjeverno Kosovo, koju je pripremio Peter Feith kao čelnik ICOa. Strategija za sjever namjerava vratiti sjeverno Kosovo pod centralnim kontrolom ove godine. Ali EU institucije pokazuju više zainteresiranosti za rad EU facilitatora za sjeveru Kosova, Mike Giffoni, u usporedbi sa radom ICO i Kosovske vlade.

U isto vrijeme, Srpsko ministarstvo za Kosovo, koja je bazirana u Beogradu, počela je agitirati da se poveća njeno prisustvo i utjecaj na Kosovu i da se zato prebace neki uredi i rad u Mitrovicu i Gracanicu.

MAKEDONIJA

Još jedna runda pregovora se održala ovaj mjesec između Makedonije i Grčke, ali opet bez rezultata. Premijeri dvije zemlje su se sastali na marginama sastanka Europskog vijeća u Briselu.

Etnička Albanska stranka koja je partner u koalicijskoj vlasti pritišće Premijera Gruevskog da pronađe kompromis u pregovorima sa Grčkom oko imena. Stranka DUI je bazirala svoju izbornu kampanju na brzi napredak Makedonije u Euro-atlantskoj integraciji i sada je zabrinuta o utjecaj ovog prolongiranog spora. Postoji mogućnosti da bi se stranka mogla povući iz vladajuće koalicije ako Premijer ne pristaje na kompromis i na taj način bi se pokrenuli prijevremeni izbori.

Ambasador EUa u Skopju javno je izkritizirao zakon protiv diskriminacije koju je vlada usvojila prošli mjesec. Nedostatak seksualne orijentacije u zakonu je veliki propust, i korak koji su već sve druge države u regiji poduzele i uključile u zakon. Da bi se zakon doveo u skladu sa Europskim normama to će se moarti promijeniti.

SRBIJA

Početak mjeseca, Srbija je zatražila od Interpola uhićenje bivšeg Bosanskog člana ratnog predsjedništva Ejupa Ganića. Ovaj potez je viđen kao ponovni pokušaj Srbije da izjednači ratnu krivnju, pogotovo time što je Ganić bio član predsjedništva jako kratko.

Odluka Međunarodnog suda za pravdu o zakonitosti Kosovske deklaracije nezavisnosti će možda biti odgođena od 6. mj do 11. mj. Moguća odgoda bi dala više vremena Srbiji da izruči Ratka Mladića. Ali bezobzira na odluku Suda, očekuje se da će Srbija iskoristiti jesensko zasjedanje Opće Skupštine UNa da lobira za novu raspravu i rezoluciju koja bi pozivala Kosovo da ponovno pristupi pregovorima o statusu. Ova strategija Srbije bi se odvijala pod geslom *Nemože jedna strana sve dobiti dok druga sve izgubi*. Vođa Bosanskih srba, Milorad Dodik, ovaj mjesec je već nekoliko puta dao izjave koje navode na raspodjelu Kosova, ideja koja uznemirava mnogo u Bosni.

Institucije srpskog sigurnosnog sektora održale su pres konferenciju ovaj mjesec da bi prezentirale svoj rad i pripreme na izradi Nacionalnog akcijskog plana za implementaciju Rezolucije 1325 o žene, mir i sigurnosti. Ministar obrane izjavio da je njegovo ministarstvo spremno da aktivno sudjeluje u izradi i provedbi plana i da je u 2007. prva generacija ženskih kadeta ušla u akademiju i da će okončati svoju obuku u 9. mj 2011. Također, napomenuo je da je ove godine 25% svih zahtjeva za upisa na akademiji došlo od žena. Civilno društvo je dalo i svoje preporuke za akcijski plan i potvrdilo važnosti da je Ministarstvo obrane predano radu uključenja žena u svojim redovima.

Srbija bi mogla biti druga zemlje u regiji (u BiH se uskoro očekuje usvojenje NAPA) koja usvoji plan, i

tako potvrdi ustavne obligacije prema ravnopravnosti spolova.

Ciljevi plana su ravnopravnosti spolova u strukturama donošenje odluke o sigurnosnim pitanjima, i povećanje broja žena u sigurnosnom sektoru. To bi značilo da se i utjecaj žena u toj sferi poveća i da se afirmira uloga žena u kreiranju mir, borbu protiv diskriminacije i poboljšanje uvjete za gradnju karijere.

Srpski parlament usvojio je rezoluciju 30.03. 2010 koja se ispriča za masakr u Srebrenici. U rezoluciji, koja je usvojena s tankom većinom pro-Europskih stranaka nakon 13 sati žustre rasprave, piše da je Srbija trebača više napraviti da se izbjegne tragedija, ali važno je napomenuti da nigdje nije korištena riječ genocid. Samo 173 od 250 parlamentarac je sudjelovalo u glasanju jer je puno njih napustilo parlament prije glasanje. Srbija je duboko razdijeljena na ovom pitanju. Analitičari pišu da je na neki način rezolucija donošena samo da bi se udovljilo EU, i ne zato što je društvo uvjeren u njejoj istinitosti. Parlamentarci su zatražili da se sada usvoji i rezoluciju koja osudi zločine protiv srpskog stanovništva.

